

POCITOVÉ MAPY A ICH VYUŽITIE PRI SPRÁVE VEREJNÝCH PRIESTOROV V MESTÁCH NA SLOVENSKU

Milan Takáč

Univerzita Komenského v Bratislave, Prírodovedecká fakulta, Katedra humánnej geografie a demografie, e-mail: takac28@uniba.sk

Abstract: The objective of our article is to analyse how the emotional maps are used for public space management in Slovak towns. Emotional maps are widely used in developed countries as a method of community mapping and geo-crowdsourcing. Emotional maps allow citizens to express their opinions on public spaces and are valuable sources concerning information related to the condition of public spaces. Finally, results of emotional maps are used for planning new face and use of urban spaces. However, emotional maps are used only for a short time in Slovakia. First experience with emotional maps in Slovakia comes from 2017. In Slovakia, emotional maps were first implemented by groups of activists and non-governmental sector. In 2018 emotional maps were used in Prešov and then these maps have expanded in other Slovak towns. In our research we focused on opinions regarding emotional maps from the citizens and mayors of towns. Emotional maps became popular in Slovakia and for local self-government could be useful for space planning due to exact location of space information and citizen's feedback. In conclusion of our article we have discussed results of literature overview and our own research.

Key words: civic participation, emotional geography, emotional maps, participatory mapping, public space, Slovakia, urban planning

1 ÚVOD

Zapájanie verejnosti do mapovania priestoru sa stáva novým fenoménom v oblasti geografických vied. Široká verejnosť, odborná aj laická, predstavuje neoceniiteľný zdroj priestorových informácií. Každý z nás sa v nejakom priestore pohybuje, pracuje, taktiež v určitej lokalite bývame, celý náš život sa odohráva v určitom priestore. S akýmkoľvek priestorom prichádzame do styku počas celého nášho života. Všetci z nás sú tak každodennými „konzumentmi“ priestoru, a to mnohokrát bez toho, aby sme si to uvedomovali (Gilfoyle a Thorpe, 2004; Pánek et al., 2014; Brovelli, Minghini a Zamboni, 2016).

Pri každodennom využívaní priestoru, v ktorom sa pohybujeme, dochádza k tomu, že nielen my ovplyvňujeme priestor našimi každodennými aktivitami. Aj priestor, kde sa pohybujeme, ovplyvňuje nás. Vyvoláva v nás rôzne pocity, pričom dochádza k tomu, že na niektorých miestach sa cítime príjemne, a niektorým miestam sa radšej vyhýbame. Vnímanie priestoru a pocitov, ktoré priestor evokoval, bolo dlhodobo zaznávanou témou. Jednoducho sme priestory okolo seba vnímali tak, že sú tak dané, a že nijako ich nemôžeme ovplyvniť (Parker, 2006; Hall, 2011).

Technologický pokrok v 2. polovici 20. storočia a rozvoj občianskej angažovanej spoločnosti spôsobili vo vyspelých krajinách revolúciu vo vnímaní priestoru (Perkins, 2007; Korec a Rusnák, 2018). Mestá čelili stále vyšším nárokom na rozvoj infraštruktúry, predovšetkým dopravnej, a neustále sa zvyšoval tlak na verejné priestory výstavbou nových budov (Parker, 2006; Julliet, 2014). Na druhej strane, pre obdobie 2. polovice 20. storočia je príznačný vznik rôznych protestných hnutí, napríklad proti rasovej diskriminácii a sociálnej nespravodlivosti (Hall, 2011; Korec a Rusnák, 2018). V neposlednom rade sa ku zmene vnímania verejných priestorov prispeli aj klimatické zmeny v posledných rokoch, kedy sa predovšetkým letné horúčavy stávali v mestách neznesiteľnými. Ľudia začali citlivejšie vnímať dianie okolo seba. Vo vyspelých krajinách sa tak začal zvyšovať záujem o občiansku angažovanosť v rozvoji miest, ľudia si začali viac všímať priestory, v ktorých sa každodenne pohybujú (Julliet, 2014; Pánek, Pászto a Marek, 2017). Vznikli tak rôzne prístupy pre mapovanie priestorov negeografmi, a jedným z týchto prístupov sa stali pocitové mapy. Prostredníctvom pocitových máp ľudia získali nástroj, ktorým môžu priamo a jednoducho vyjadrovať názor k ľubovoľnému miestu v lokalite, kde žijú. Pocity mapy sa tak stali cenným zdrojom informácií pre architektov a urbánne plánovacie inštitúcie (Davidson, Bondi a Smith, 2007; Pánek, Pászto a Marek, 2017).

Hlavným cieľom nášho článku je pokúsiť sa analyzovať možnosti využitia pocitových máp pri správe verejného priestoru v mestách Slovenska. Pri našej analýze budeme vychádzať z doterajších skúseností s pocitovými mapami. Spracujeme aj dostupné informácie o reakciách občanov a predstaviteľov samospráv na zavádzanie a používanie pocitových máp. Výsledkom našej práce tak bude analytická štúdia, ktorá poskytne informácie o doterajších skúsenostiach s využívaním pocitových máp na Slovensku s perspektívou využitia pocitových máp pre potreby plánovania verejných priestorov. Hlavný prínos štúdie je originalnosť, u nás je toto prakticky prvá štúdia, ktorej obsahom je hodnotenie využiteľnosti pocitových máp na Slovensku.

2 TEORETICKÝ RÁMEC PROBLEMATIKY

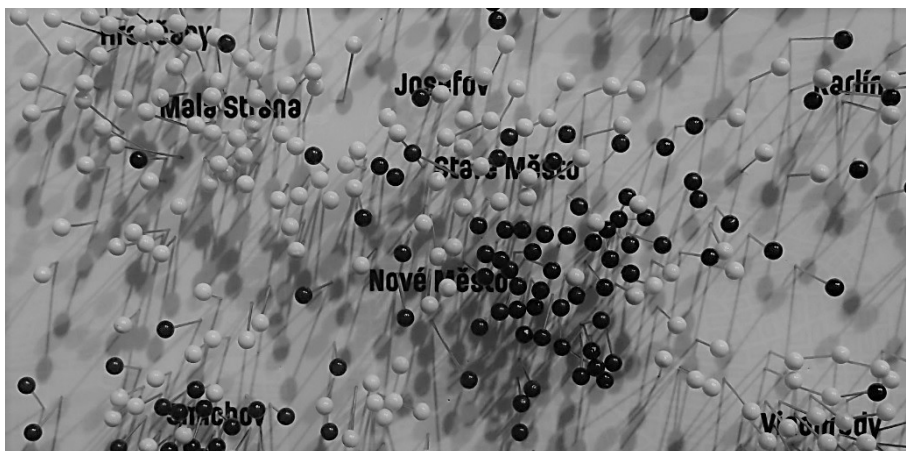
Cieľom tejto kapitoly je analyzovať definovanie pojmu *pocitová mapa* v literatúre. Ďalej sme sa tu pokúsili analyzovať zaradenie pocitových máp v systéme geografických vied. Nakoniec tejto kapitoly sme uviedli teoretické vymedzenie nášho článku voči tematicky podobným prácam, predovšetkým z oblasti komunitného mapovania a územného plánovania, hoci aj týchto oblastí sa tematicky v našom článku budeme občas dotýkať.

2.1 Ukotvenie pojmu „pocitová mapa“ v literatúre

Pojem „pocitová mapa“ je hlavným obsahovým pojmom nášho článku, preto už v úvode štúdia literatúry sme si museli tento pojem definovať a tematicky vyhraničiť, aby sme si pri ďalšom štúdiu vedeli vyhľadávať relevantné zdroje. V nasledujúcich odstavcoch sú uvedené prístupy vybraných autorov, ktorí sa venovali vo svojich dielach pocitovým mapám. Pri štúdiu literatúry nás možno zaujme fakt, že viacero diel bolo vydaných v rokoch 2003 až 2007, teda že v súčasnosti (január 2019) by sa mohli zdať zastarané. Avšak v období minulého desaťročia vychádzali predovšetkým metodologické články, a platnosť teórie a metodológie sa časom mení iba pomaly. Po roku 2010 pozorujeme nárast počtu článkov s aplikačným obsahom (hlavne pri hľadaní vo Web of Science), zameraných na riešenie konkrétnych projektov. Aj tieto články sú stále postavené na teoreticko-metodologickej báze starších článkov (aj sprídených z roku 2003).

V úvode realizácie našej štúdie sme začali vyhľadávať odborné zdroje, a to najskôr medzi zahraničnou literatúrou. Občianska participácia, a zapájanie občanov do správy verejného priestoru majú vo vyspelých západných krajinách už viaceročnú tradíciu (Gilfoyle a Thorpe, 2004; Parker, 2006; Sieber, 2006). Avšak pri našom štúdiu sme zistili, že ani v zahraničnej literatúre nie je termín „pocitová mapa“ definovaný. V anglicky písaných zdrojoch sa môžeme stretnúť s pojmom „Mapping Emotions“, ako uvádzajú Davidson, Bondi a Smith (2007), alebo „Emotional Maps“, prípadne „Sense Maps“, ktoré spomínajú Pánek, Pászto a Marek (2017). Keby sme chceli zhrnúť v prehľade definovanie pojmu „pocitová mapa“, musíme konštatovať, že prakticky sa v literatúre nenachádza presná definícia pocitových máp. Na základe poznatkov z literatúry a poznatkov z nášho článku môžeme usúdiť, že pocitové mapy môžeme zaradiť v systéme geografických vied ako akýsi interdisciplinárny prienik humánnej geografie a moderných metód grafického vyjadrovania priestoru podľa autorov Fellmann, Getis a Getis (2003), Davidson, Bondi a Smith (2007), Pánek et al. (2014), Pánek, Pászto a Marek (2017).

Na záver teoretickej rozpravy k pocitovým mapám by sme pre úplnosť témy vyslovili definíciu pocitových máp z pohľadu použitého technického riešenia. Cieľom nášho článku nie je analyzovať hardvérové a softvérové prostriedky pre zobrazovanie pocitových máp. Existuje množstvo technických riešení pre zobrazovanie pocitových máp, ako sú softvéry Desktop GIS (ArcGIS, MapInfo Professional a i.), či použitie grafických programov (napr. AutoCAD), alebo webových stránok. Rovnako je možné pocitovú mapu nakresliť voľnou rukou na papier, ako uvádza napr. Pánek et al. (2014). Pre náš článok pocitová mapa predstavuje akýkoľvek elaborát, ktorého účelom je zobrazovať pocity ľudí z priestoru, nech už je použitý spôsob zobrazenia akýkoľvek. Ako jeden zo spôsobov realizácie pocitovej mapy môžeme uviesť tzv. „špendlíkovú mapu“, kde občania vyjadrujú svoje pocity z priestoru zapichávaním špendlíkov do podkladovej mapy. Ako príklad uvádzame pocitovú „špendlíkovú“ mapu, ktorá bola prezentovaná v priestoroch Staromestskej radnice v Prahe počas októbra 2015 (obr. 1).

Obrázok 1 Časť „špendlíkovej“ mapy z októbra 2015 na Staromestskej radnici v Prahe, svetlý špendlík vyjadruje pozitívne pocity, čierny špendlík negatívne pocity. Na časti mapy je znázornená oblasť od Václavského námestia po Malú Stranu. Foto: autor

2.2 Pocitové mapy ako jedna z metód participatívneho mapovania

Participatívne (alebo aj komunitné) mapovanie je po teoretickej stránke pokryté širokým spektrom literatúry, ako príklady môžeme uviesť autorov Parker (2006), Sieber (2006), Perkins (2007), Harvey (2008), Pánek et al. (2014), ktorých metodologické články sme využili pri písaní nášho článku. Mohli by sme uviesť aj mnoho iných autorov, avšak cieľom nášho článku nie je hlbšie štúdium participatívneho mapovania. Participatívne mapovanie je metodicky široko stavané, nakoľko je to súbor rozličných metód umožňujúcich negeoграфom podieľať sa na mapovaní akéhokoľvek priestoru (Pánek et al., 2014). Pocitové mapy sú v diele Pánek et al. (2014) nepriamo spomenuté ako súčasť metódy participatívneho mapovania *Sketch Mapping*. Podstatou tejto metódy mapovania je zaznamenávanie priestorovej informácie od negeoграфov do podkladovej mapy, pocitové mapy tak môžeme chápať aj ako istú podobu crowdsourcingu. Pánek pocitové mapy ďalej rozpracovával a už od roku 2015 funguje v Česku stránka *pocitovemapy.cz*, ktorá pracuje na podobnom princípe, ako skoršie projekty zo západnej Európy (Pánek, Pászto a Marek, 2017). Na ňu v roku 2018 nadviazala takmer identická stránka zo Slovenska *pocitovemapy.sk*. Jej autor Michal Burák taktiež prirovnáva pocitové mapy k participatívne-mu mapovaniu a k participatívnej tvorbe verejných priestorov.

2.3 Pocitové mapy ako súčasť moderného urbanizmu

Ako sme naznačili v úvode, mestá v súčasnej dobe čelia výzvam, vyplývajúcim z technického rozvoja, výstavby a klimatických zmien. Rovnako ani občanom už nie je stav verejného priestoru ľahostajný (Fellmann, Getis a Getis, 2003). Ako uvádza Julliet (2014), cieľom moderného urbanizmu je vytvoriť také verejné priestory, kde

budú zosúladené modernistické prvky (budovy, infraštruktúra a i.) a možnosti občianskeho využitia priestoru, aby sa v priestore ľudia zdržiavali, aby sa tu cítili čo najpríjemnejšie. Ako ďalšie tieto ciele vytvárania pocitových máp vo svojich dielach potvrdzujú Pánek, Pászto a Marek (2017), ktorí okrem moderného urbanizmu sem pridávajú aj nutnosť poznať pocit bezpečia zo strany občanov, nielen celkového estetického dojmu skúmaných lokalít. A nakoniec podobné ciele má stránka *pocitove-mapy.sk*, ako to uvádza jej autor M. Burák.

3 METODIKA VÝSKUMU A VYPRACOVANIA ŠTÚDIE

Kapitola je obsahovo zameraná na metodiku našej štúdie a použité pracovné postupy. Na začiatku vypracovania sme uskutočnili analýzu zdrojov, na základe ktorej sme zhodnotili doterajšie skúsenosti s využívaním participatívnych prístupov. V rámci nášho záujmu o pocitové mapy sme uskutočnili aj niekoľko návštev miest, kde boli tieto mapy prezentované. Následne sme uskutočnili poznatkovú syntézu, kde sme spojili poznatky získané z literatúry, informačných zdrojov a vlastného výskumu.

3.1 Získavanie informačných zdrojov a ich analýza

Hneď v úvodnej fáze vypracovania článku sme si vytvorili poznatkovú bázu zdrojov. Zdroje sme následne podrobne analyzovali. Výsledkom analýzy zdrojov boli teoretické poznatky, ktoré sme uvádzali v teoretickej časti vyššie. Na týchto poznatkoch sme ďalej stavali kapitoly nášho článku. Vytvorenie bázy zdrojov prebiehalo ich postupným vyhľadávaním a z vyhľadaných zdrojov sme si vytvorili rešerš zdrojov, ktoré sme analyzovali a extrahovali z nich potrebné informácie.

V kapitole 2, na tému pocitových máp existuje pomerne málo zdrojov, ktoré by sa venovali definícii pocitových máp, a ani počet odborných zdrojov zameraných vyslovene na pocitové mapy nie je postačujúci. Ale ohľadom pocitových máp sa väčšina aktivít deje mimo akademického prostredia, na úrovni iniciatív samospráv a občianskych združení, preto sme využili časť zdrojov z oblasti mimo akademického prostredia. Využili sme elektronické médiá, hlavne televízie, stránky venované pocitovým mapám (hlavne *pocitovemapy.sk*) a podobné portály zamerané na participáciu pri správe priestoru. Keďže sme časť zdrojov hľadali mimo akademických a recenzovaných zdrojov, museli sme si stanoviť presný postup vyhľadávania zdrojov, ktoré by boli pre náš článok relevantné, museli sme sa pokúsiť odlišiť kvalitu od nekvality a relevantnosť od irelevantnosti. Metodický postup pri vyhľadávaní zdrojov pre náš článok bol nasledovný:

1. zadávanie kľúčových slov článku do webových vyhľadávačov (kľúčové slová boli použité v angličtine aj slovenčine);
2. po zadaní kľúčových slov článku v angličtine sme väčšinou dostávali rôzne štúdie, a aj odkazy na články, kľúčové slová v slovenčine nás zväčša naviedli na stránky *pocitovemapy.sk* a *pocitovemapy.cz* a na odkazy ku správam v elektronických médiách;

3. analyzovali sme nájdené zdroje a podstatné informácie sme si vyextrahovali;
4. použitie vyextrahovaných podstatných informácií do nášho článku.

Informácie vyhľadane v zdrojoch sme následne syntetizovali a prepojili aj s poznatkami z nášho vlastného výskumu pri návštevách samospráv.

3.2 Metodika vlastného výskumu

Súčasťou riešenia štúdie v rámci nášho článku bola realizácia vlastného výskumu, ktorého cieľom bolo overenie poznatkov z literárnych zdrojov, a možnosť uplatnenia týchto poznatkov v podmienkach Slovenska. Pri výskume sme nadviazali na už vyššie spomenutú analýzu zdrojov, ktorá poskytla pre našu štúdiu cenné informácie.

Okrem analýzy dostupných zdrojov sme v rámci nášho výskumu uskutočnili osobné návštevy verejných prezentácií pocitových máp, keď sme mali pre návštevu príležitosť. Ako prvú sme navštívili v októbri 2015 radnicu na Staromestskom námestí v Prahe, kde okrem iných podujatí nás zaujala pocitová mapa Prahy, ktorá bola znázornená vyššie. V návštevách sme pokračovali, a v apríli 2018 sme navštívili obce Rimavská Baňa a Rovné (obe okres Rimavská Sobota) a v septembri 2018 mesto Rožňava. Pri návštevách uvedených miest a vidieckych obcí sme viedli rozhovory s predstaviteľmi samospráv (pracovníci pre komunikáciu Magistrátu mesta Prahy, ďalej starostovia: Elena Polónyová, starostka Rimavskej Bane; Jaroslava Ďurove, starostka Rovného, a ich najbližší spolupracovníci, pracovníci pre styk s klientmi Mestského úradu v Rožňave). Na návštevách sme sa zaujímali o možnosti občanov spolupodieľať sa na správe verejných priestorov.

Zdôvodnenie vybraných obcí pre našu návštevu je nasledujúce; Praha je v súčasnosti známa revolučnou zmenou v územnom plánovaní, vzniká tam *Metropolitní plán Prahy*, ktorý bude od roku 2023 novým územným plánom platným pre celé mesto (*Metropolitní plán Prahy 2018*). Obce Rimavská Baňa a Rovné sme si vybrali pre angažovanosť ich starostiek pri zapájaní obyvateľov do priestorového rozhodovania. Obec Rimavská Baňa prevádzkuje obecný mapový portál, a súčasne je zapojená do projektu Odkaz pre starostu (o Odkaze pre starostu viac informácií ďalej v kapitole Výsledky a diskusia). Obec Rovné je situovaná mimo hlavných komunikačných trás v zázemí mesta Hnúšťa. Je to obec s obmedzeným rozpočtom, a nízkym počtom obyvateľov, iba 129 (ŠÚ SR 31.12.2017, vlastný výskum), avšak snahou starostky je podporiť miestny rozvoj intenzívnejšou spoluprácou s občanmi. Obe obce sa nachádzajú v jednom z najmenej rozvinutých okresov, v okrese Rimavská Sobota, kde je nízky záujem verejnosti o spoluprácu pri správe verejných priestorov podľa doterajších údajov zo stránok *odkazprestarostu.sk* a *pocitovemapy.sk*. Preto nás tieto obce zaujali svojou aktivitou v oblastiach participácie pri správe verejných priestorov. Nakoniec sme si vybrali mesto Rožňava, ktoré sa taktiež nachádza v ekonomicky podrozvinutom území, na juhu východného Slovenska. Rožňava nás zaujala jej pozitívnym prístupom k otvorenosti voči občanom (3. miesto v rámci hodnotenia Transparency International Slovensko, 2018), a samospráva mesta organizovala podujatia na podporu participatívneho rozhodovania o budúcej podobe

mestských priestorov (projekt *Verejné priestory naživo* v Komunitnom centre Kláštor) (Komunitné centrum Kláštor v Rožňave, 2018).

Rozhovory sme viedli s predstaviteľmi samospráv, a s ich najbližšími spolupracovníkmi (zástupcovia starostov). Rozhovory sme uskutočňovali voľnou formou, pričom hlavnou témou rozhovoru bola občianska participácia pri riadení verejných priestorov v obciach. Otázky sme prakticky nemali vopred pripravené, vždy sme sa pýtali na to, čo nás zaujalo, čo sme v navštívenej obci videli. Uvádzame nasledovné príklady našich otázok:

1. Akým spôsobom sa môžu občania podieľať vo vašej obci pri správe verejných priestorov?
2. Popíšte mi, prosím, vlastnými slovami, ako prejavujú občania vo vašej obci záujem podieľať sa na správe verejných priestorov; zúčastňujú sa zasadaní miestneho zastupiteľstva? Alebo majú možnosť podávať pripomienky konkrétnemu pracovníkovi samosprávy? Aký je záujem občanov...?
3. Je vaša obec zapojená do projektov s celoštátnou pôsobnosťou, ako napríklad Odkaz pre starostu? Atď. Ďalej sme sa ešte pýtali na súčasnú podobu verejných priestranstiev, či plánujú nejaké zmeny, alebo využitie fondov EÚ pri prípadných prestavbách verejných priestranstiev. A ako občanov informujú o možnostiach zapájania sa do správy verejného priestoru, či okrem zasadnutí obecného zastupiteľstva organizujú aj nejaké informačné kampane.

3.3 Poznatková syntéza, diskusia k výsledkom

Záverečnou pracovnou metódou príspevku bola syntéza poznatkov z dostupných zdrojov a z vlastného výskumu. Výsledky našej štúdie sme rozpracovali v časti výsledky a diskusia. Tu sme zhrnuli všetky výsledky, ktoré sme dosiahli, pričom sme sa tiež venovali aj kritickým postrehom. V závere sme sa venovali už iba kompletnému zhrnutiu výsledkov a načrtli sme možno smerovanie témy pocitových máp na Slovensku v budúcnosti.

4 POCITOVÉ MAPY NA SLOVENSKU

V tejto kapitole sme sa zamerali na počiatky využívania pocitových máp a na iniciatívy, ktoré stáli za vznikom využívania pocitových máp na Slovensku. Kľúčovým obsahom tejto kapitoly sú príklady doterajšieho využitia pocitových máp na Slovensku.

4.1 Začiatok využívania pocitových máp na Slovensku

Pocitové mapy predstavujú na Slovensku nový spôsob mapovania priestoru. Doterajšie skúsenosti (december 2018) s využitím pocitových máp na Slovensku ešte neboli odborné spracované, ako to vyplynulo z našej analýzy zdrojov. Prvý záujem o pocitové mapy spočiatku prejavovali predstavitelia občianskych združení (OZ), ktoré sa zaoberajú otázkami plánovania verejných priestorov, ako nižšie uvádzame OZ Uzemneplany.sk. Avšak s využitím pocitov z priestoru od občanov už sú

nielen na Slovensku skúsenosti z obdobia pred začatím používania pocitových máp. Keďže na Slovensku nie je téma pocitových máp odborne spracovaná (okrem mediálnych správ iné zdroje nemáme), pre rozšírenie poznatkov sme uskutočnili návštevy Prahy v októbri 2015 (vyššie spomínaná návšteva Staromestskej radnice) a v júni 2018, v apríli 2018 sme navštívili obce Rimavská Baňa a Rovné (obe okres Rimavská Sobota) a mestá Rimavská Sobota a Rožňava. Atmosféru rokovania mestského zastupiteľstva v Rimavskej Sobote ukazuje obr. 2. Z rozhovorov v navštívených lokalitách vyplynulo, že najčastejším spôsobom, akým môžu obyvatelia vyjadriť pocity, alebo pripomienky k verejným priestranstvám, je účasť na rokovaní obecného zastupiteľstva a podávanie pripomienok. Iné spôsoby, ako pocitové mapy, stránka *Odkazprestarostu.sk*, a iné projekty participatívneho mapovania, majú zatiaľ stále iba podružný význam, ktorý sa však zvyšuje.

Obrázok 2 Rokovanie mestského zastupiteľstva v Rimavskej Sobote. Účasť občanov na rokovaní mestských, alebo miestnych zastupiteľstiev je na Slovensku stále najčastejší spôsob podávania občianskych pripomienok k rozvoju verejných priestorov. (Zdroj: Televízia LocAll, dňa 12. júla 2018, úprava obrázka: autor)

4.2 Stránka *pocitovemapy.sk*

Stránka *pocitovemapy.sk* predstavuje na Slovensku jedinečný projekt, ktorého cieľom je vytvárať pocitové mapy na jednotnom princípe. Autor stránky je Michal Burák, ktorý pôsobí vo sfére nevládneho sektora, a je vedúcim OZ *Uzemneplany.sk*,

sídliaceho v Košiciach. Stránka *pocitovemapy.sk* bola spustená v marci 2018 a jej cieľom je vytvorenie jednotnej platformy na využitie pocitových máp v rámci Slovenska, pričom táto platforma je určená akémukoľvek mestu Slovenska, ktoré prejaví o využitie pocitových máp záujem. Pocity máp boli pôvodne vytvorené iba ako doplnkový produkt pre *Manuál tvorby verejných priestranstiev mesta Prešov*. Pocity máp mali medzi občanmi Prešova pozitívny ohlas, a preto OZ Uzemneplany.sk vytvorilo osobitnú stránku *pocitovemapy.sk*.

Stránka *pocitovemapy.sk* funguje bez poplatkov, poplatky sa neplatia za pridávanie pocitov do máp, ani za prihlásenie sa samosprávy do projektu pocitových máp. Finančné zabezpečenie prevádzky stránky je plne v kompetencii OZ Uzemneplany.sk. K januáru 2019 bolo do projektu *pocitovemapy.sk* zapojených 22 miest Slovenska, celková štatistika ukazovala 3530 respondentov, ktorí spolu vyjadrili 56 533 pocitov.

Postup práce so stránkou *pocitovemapy.sk* je veľmi jednoduchý, a to aj pre počítačovo menej skúsených používateľov. Po zadaní stránky do prehliadača sa otvorí úvodné okno, ktoré obsahuje vo svojej vrchnej polovici názvy zapojených samospráv do projektu pocitových máp. V spodnej časti úvodného okna sa nachádzajú miesta pre kontaktovanie prevádzkovateľov stránky a zanechanie spätnej väzby. Stránka *pocitovemapy.sk* tak jednoducho a bez zdĺhavého vyhľadávania a klikania umožňuje prístup ku všetkým podstatným odkazom na tvorbu pocitových máp.

Pridávanie pocitov do pocitovej mapy je taktiež jednoduché. V úvodnom okne si vyberieme konkrétny štvorec, ktorý znázorňuje mesto, kde chceme pocity pridávať. Následne klikneme na tlačidlo „chcem začať“. Potom nás stránka prevedie postupne jej tematickými okruhmi. Tematické okruhy podnetov sú nasledujúce:

1. Atraktivnosť priestorov;
2. Doprava;
3. Zeleň;
4. Bezpečnosť.

Každý tematický okruh obsahuje dve otázky typu „páči sa mi“ a následne po prekliknutí ďalej na „nepáči sa mi“. Otázky sú vždy prehľadne uvedené v pravej polovici monitora, v ľavej polovici monitora je mapa na pridávanie podnetov (obr. 3). Každá otázka obsahuje vlastnú podkladovú mapu zvoleného mesta. Postupne sa takto preklikáme cez všetky otázky. Na konci po prejdení všetkých otázok je potrebné uviesť svoju e-mailovú adresu kvôli zabezpečeniu pred zneužívaním stránky. Potvrdením zadanej e-mailovej adresy a uložením svojej práce (pridaných pocitov) sa končí práca so stránkou *pocitovemapy.sk*. Samozrejme, ten istý používateľ sa môže prihlásiť znovu, pri rovnakom postupe. Vždy po prejdení všetkých otázok je nutné zadať svoju e-mailovú adresu. Príkladu ukážok pocitových máp poskytujú obr. 3 a 4.

Stránka *pocitovemapy.sk* umožňuje okrem vytvárania nových pocitových máp prehliadať už existujúce pocitové mapy pre tie mestá, ktoré sú do projektu zapojené. Dostať sa k náhľadom na už existujúce pocity máp miest je jednoduché, do okna prehliadača sa pridáva slovo „nahlad“, ako príklad uvádzame mesto Bratislava (obr. 4).

Obrázok 3 Ukážka spôsobu pridania pocitov do podkladovej mapy na stránke pocitovemapy.sk, príklad mesta Zvolen (schválne sme vybrali menšie mesto zo stredného Slovenska). Zdroj: Pocitová mapa Zvolena (2018)

Obrázok 4 Ukážka realizovanej pocitovej mapy v Bratislave, znázornenie Starej tržnice a pozitívnych občianskych pocitov z jej okolia. Zdroj: Pocitová mapa Bratislavy (2018)

Na záver k analýze stránky *pocitovemapy.sk* môžeme dodať, že stránka umožňuje záujemcom spolupodieľať sa na jej fungovaní. V spodnej časti úvodného okna sa nachádza odkaz na kontaktovanie prevádzkovateľa stránka – OZ Uzemneplany.sk. Tu je možné podávať návrhy, kritiku, pripomienky a pod. Tvorcovia stránky *pocitovemapy.sk* tiež mysleli na riziko možného zneužitia ich projektu na vyjadrovanie pocitov „na objednávku“. Ako príklad môžeme uviesť, že nejaký zástupca určitého developera sa rozhodne, že chce na určitom mieste postaviť svoj nový projekt. Pomocou stránky *pocitovemapy.sk* zaznačí na dané miesto množstvo negatívnych pocitov a pridá ku nim komentáre, že dané miesto je nutné „revitalizovať“. A následne na verejnom zasadnutí bude tieto pocity nutnosti prestavby daného miesta prezentovať. Proti takémuto zneužitiu je stránka *pocitovemapy.sk* zabezpečená tým, že pre zaznamenanie pocitov každý používateľ musí uviesť e-mailovú adresu, ktorú si stránka následne preverí. O zabezpečení stránky *pocitovemapy.sk* nie je známych veľa informácií, zabezpečenie stránky si jej tvorcovia nechávajú z objektívnych dôvodov ako tajomstvo.

4.3 Vypracovanie pocitových máp na komerčnej báze

Pre úplné vyčerpanie témy je nutné spomenúť okrem vyššie popísaných občianskych iniciatív aj komerčné využitie pocitových máp. Na Slovensku už máme skúsenosti s tvorbou pocitových máp „na kľúč“ za poplatok. Ako príklad môžeme uviesť spoločnosť Prorozvoj s.r.o. so sídlom v Bratislave. Táto spoločnosť poskytuje v rámci svojho produktu „*Mapuj obec*“ kompletný servis pri organizácii vytvárania pocitových máp. Obsah služieb je nasledujúci:

- vytvorenie podkladov pre pocitovú mapu (nástenka, vytlačenie podkladovej mapy) a príprava metodiky a obsahu plánovanej pocitovej mapy, príprava jej legendy,
- príprava mobiliáru pre mapovanie (nástenky, stolíky, počítače a i.) a jeho presun na miesto verejného stretnutia,
- organizácia verejného stretnutia, zabezpečenie občerstvenia pre občanov,
- po ukončení stretnutia s občanmi budú ich pocity zaznamenané do máp vyhodnotené,
- vytvorenie finálnej pocitovej mapy v analógovej (papierová) a v digitálnej podobe.

Na Slovensku zatiaľ (december 2018) nie sú známe iné spoločnosti okrem Prorozvoj s.r.o., ktoré by vytvárali pocitové mapy na komerčnej báze. Ako príklad využitia služby „*Mapuj obec*“ môžeme uviesť Karlovu Ves, mestskú časť Bratislavy. Táto mestská časť predstavuje vôbec prvý príklad využitia pocitových máp na komerčnej báze na Slovensku. Zber pocitov od občanov sa tu uskutočnil v januári 2018. Mapovanie prebiehalo v na priestranstve pred Miestnym úradom MČ Bratislava – Karlova Ves. Nižšie uvádzame fotografickú prílohu z pocitového mapovania v MČ Bratislava – Karlova Ves (obr. 5). Šlo o mapu, kde obyvatelia prostredníctvom špendlíkov zapichnutých do mapy vyjadrovali svoje pocity.

Obrázok 5 Ukážka vytvárania pocitových máp v MČ Bratislava – Karlova Ves spoločnosťou Prorozvoj s.r.o., ktorá poskytla mobiliár a pomáhala s organizáciou verejného stretnutia. Zdroj: Prorozvoj (2018), foto: autor

5 VÝSLEDKY A DISKUSIA – POCITOVÉ MAPY NA SLOVENSKU

Táto kapitola obsahuje analýzu skúseností z projektov mapovania verejných priestorov, pri ktorých boli využité pocitové mapy. Sústredili sme sa na doterajšie výsledky, ktoré sa pri týchto projektoch dosiahli. Zamerali sme sa na reakcie zo strany občanov dotknutých lokalít a reakcie predstaviteľov samospráv, ako vnímali zavedenie pocitových máp, a aké vidia prínosy z ich zavedenia. V tejto kapitole sa nám prakticky potvrdili poznatky o pocitových mapách zo zahraničnej literatúry, uvedenej v teoretickom prehľade, a z mediálnych zdrojov.

5.1 Odozva zo strany občanov

Zo strany obyvateľov bola odozva mimoriadne pozitívna, a to už pri prvom nasadení pocitových máp v meste Prešov. O verejné zasadnutia bol v Prešove záujem (Denník Korzár Prešov, 6. marec 2018). Pocitové mapy na Slovensku sa ako prvé začali implementovať v Prešove, ako súčasť *Manuálu tvorby verejných priestranstiev mesta Prešov*. Ako uviedol M. Burák „Politikov nezaujímá hlas občanov, nás architektov však zaujíma veľmi“. Práve v Prešove vznikol impulz pre rozšírenie pocitových máp aj do iných miest Slovenska. Na základe zistených poznatkov z nášho výskumu konštatujeme, že aj na Slovensku je dôležitou súčasťou pocitových máp znázornenie pocitu bezpečia, ako sme to videli v literatúre z českého prostredia (Pánek, Pászto a Marek, 2017), a aj v anglofónnej literatúre (Davidson, Bondi a Smith, 2007; Wilson a Fotheringham, 2008). Sféry záujmu v pocitových mapách boli zväčša podobné na Slovensku a aj v zahraničných zdrojoch. Na Slovensku nám pri vlast-

nom výskume, zvlášť pri rozhovoroch s predstaviteľmi samospráv, rezonoval faktor nízkej občianskej účasti a nízkeho záujmu o verejné dianie. Toto je typický jav pre krajiny, kde ešte nie je plne rozvinutá občianska angažovanosť.

5.2 Odozva zo strany oficiálnych predstaviteľov samospráv

Pri vypracovaní našej štúdie sme sa zamerali aj na odozvu zo strany predstaviteľov samospráv, kde už majú skúsenosti s využívaním pocitových máp. Pre náš článok sme sa zamerali na reakcie predstaviteľov samospráv, ktoré sú dostupné z médií, a ktoré sme získali počas našich osobných návštev. Čo sa týka reakcii predstaviteľov samospráv, zväčša sa týkali toho, že pocitové mapy prinášajú nový a používateľsky prijateľnejší spôsob získavania priestorových informácií od občanov. V Prešove sa spomínala vyššia efektívnosť, ako klasický dotazníkový prieskum, uviedla hovorkyňa mesta Veronika Kmetóny - Gazdová. Pocitové mapy predstavujú prítlačlivejší spôsob zisťovania priestorových informácií od občanov oproti dotazníkovému prieskumu, ktorý väčšinou občania ignorovali. Pocitové mapy zaujmú svojou farebnosťou, a možnosťou lokalizovať svoje pocity priamo na miesto v podkladovej mape, vďaka čomu sú presnejšie oproti dotazníkom (Televízia TA3, odvysielané 3. apríla 2018). V Poprade bol oslovený primátor Jozef Švagerko, ktorý potvrdil, že každá informácia od občanov je prínosná (Televízia mesta Poprad, odvysielané 23. marca 2018). A k podobným záverom sme sa dopracovali aj pri našom vlastnom výskume. O praktických dopadoch pocitových máp na priestorové plánovanie, finančných úsporách, sa ešte prakticky nehovorilo, prvé výsledky sa očakávajú v roku 2019. Ako prvé výsledky nám môžu poslúžiť skúsenosti z Prešova a zo zahraničia, kde sa už výsledky mapovania pocitov občanov dostali do oficiálnych najnovších plánovacích dokumentov (Manuál tvorby verejných priestranstiev mesta Prešov, 2018; Metropolitní plán Prahy, 2018; Brno 2050. Tvořte s námi město pro příští generace, 2018).

5.3 Pocitové mapy a iné projekty participatívneho mapovania

Už v teoretickej rozprave k dielam sme uvádzali, že pocitové mapy by sme mohli zaradiť medzi prostriedky (spôsoby) participatívneho mapovania. Na základe poznatkov z literárnych zdrojov a z nášho výskumu môžeme konštatovať, že pocitové mapy sú naozaj plnohodnotnou súčasťou participatívneho mapovania. Ďalej z našich výsledkov vyplynulo, že pocitové mapy, pokiaľ sú vhodne prezentované a prítlačivo graficky znázornené, tak majú pozitívny vplyv na participáciu občanov pri správe verejných priestorov.

Avšak nás zaujímalo, aký vplyv by mohli mať pocitové mapy na projekty participatívneho mapovania, ktoré existovali pred pocitovými mapami. Na Slovensku sa podľa vzoru zo zahraničia rozširuje využívanie stránky *odkazprestarostu.sk*, ktorého cieľom je upozorňovať na rozličné problémy a čo najrýchlejšie doručiť tieto upozornenia kompetentným orgánom. Stránka *odkazprestarostu.sk* umožňuje okrem nahlasovania podnetov aj zanechanie popisu k týmto podnetom, čo môže spôsobovať určitý prekryv so stránkou *pocitovemapy.sk*, ktorého cieľ je podobný, a to doručenie

podnetov týkajúcich sa pocitov občanov kompetentným orgánom. Tu je však nutné upozorniť na fakt, ktorý sme zistili pri našom výskume, že tvorcovia týchto portálov mysleli zväčša na riziko prekryvu už v predstihu; účelom stránky *odkazprestarostu.sk* je rýchle nahlasovanie porúch a rôznych škodových udalostí na verejnom majetku. Naproti tomu, stránka *pocitovemapy.sk* slúži na vyjadrovanie pocitov z miesta, a slúži ako podklad pre rozsiahle ciele (prestavby verejných priestorov), alebo ako podkladový materiál pre územných plánovačov (podľa M. Buráka, autora stránky *pocitovemapy.cz*). Prakticky sa nám potvrdili skúsenosti autorov Perkins (2007), Plíhal (2013) a Pánek et al. (2014), ktorí sa už zaoberali problematikou participatívnych webových stránok. Tvorcovia týchto stránok z obáv pred nízkou účasťou občanov sa snažia tieto stránky tematicky presne vymedziť.

5.4 Možné problémové body využívania pocitových máp na Slovensku

Ako súčasť diskusie k výsledkom nášho článku sme uviedli kritické poznatky, ktoré sme získali v priebehu realizácie nášho výskumu a pri analýze zdrojov. Základným problémom, a to nielen pri pocitových mapách, ale pri akomkoľvek projekte participatívneho mapovania, je dostupnosť možnosti zapojiť sa do projektu. Nie každý spomedzi nás vlastní technické prostriedky umožňujúce prehliadanie webových stránok, alebo mapových portálov (podľa Abbot, Chambers a Dunn, 1998; Ghose a Elwood, 2003).

Ďalší kritický bod zistený počas nášho výskumu je možný tzv. „tematický prekryv“ jednotlivých projektov participatívneho mapovania. Hoci sa tvorcovia týchto projektov snažia o ich tematické odlíšenie, v praxi sa môže stať, že tieto portály budú fungovať v podstate na rovnakom princípe. Toto môže spôsobiť určitý neskorší nezáujem občanov o participáciu, ktorí si môžu povedať „načo sa do toho projektu mám zapojiť, keď už pred chvíľou som sa do podobného projektu zapájal?!“ (Gilfoyle a Thorpe, 2004; Plíhal, 2013; Pánek et al., 2014; vlastný výskum).

Posledný, avšak nemenej dôležitý kritický bod je politická vôľa a ochota predstaviteľov samospráv reagovať na podnety získané pocitovými mapami. Už pri štúdiu občianskych reakcií na stránke *pocitovemapy.sk* bola v niektorých postrechoch vyjadrená skepsa, že reakcie občanov nebudú vzaté do úvahy pri prestavbe verejných priestorov. S podobnými reakciami sme sa stretli aj pri našom výskume v obciach Rimavská Baňa a Rovné, kde nám starostky potvrdili podobné názory občanov, že viacerí občania považujú takéto mapovanie za stratu času, že nakoniec aj tak zvíťazí ten, kto má peniaze, alebo konexie na „dobrých“ miestach (Parker, 2006; Plíhal, 2013; *pocitovemapy.sk*; vlastný výskum).

6 ZÁVER

V závere nášho článku už budeme iba stručne komentovať celkové dosiahnuté výsledky nášho výskumu a ciele. Snažili sme sa analyzovať využiteľnosť pocitových máp v podmienkach miestnej samosprávy Slovenska, o čom svedčia výsledky

v predchádzajúcej kapitole. Téma pocitových máp je na Slovensku nová, takže tým pádom ešte nie je vyčerpaná, a môžeme v tejto téme očakávať ďalší prílev nových poznatkov. Čo sa týka zhodnotenia celkových možností využitia pocitových máp v podmienkach samosprávy miest Slovenska konštatujeme, že pocitové mapy sa stávajú prínosným nástrojom pre participáciu občanov na smerovaní vývoja priestoru, v ktorom žijú. Avšak dopĺňame, že ďalšie skúsenosti s využitím pocitových máp na Slovensku ešte iba očakávame, nakoľko je to v podmienkach Slovenska nová téma.

Naša štúdia je zatiaľ prvou odbornou štúdiou, ktorá sa pokúša analyzovať doterajšie skúsenosti s využitím pocitových máp na Slovensku. Pocity mapy sú na Slovensku novou témou a ich využívanie je stále v počiatkovej fáze. Predikovať budúci vývoj využívania pocitových máp na Slovensku je preto zatiaľ (k decembru 2018) pomerne zložitá. Nasledujúci vývoj sa bude orientovať na stále hlbšie prehĺbovanie občianskej spolupráce pri správe verejných záležitostí, a to vrátane posilňovania občianskeho hlasu pri správe verejných priestorov. Podmienky Slovenska pre zavádzanie pocitových máp sú špecifické v tom, že Slovensko stále patrí medzi transformujúce sa krajiny, kde stále prebieha proces k otvorenejšej verejnej správe. Ako sme zistili počas nášho výskumu, pocitové mapy na Slovensku sa budú implementovať do verejného riadenia postupne, ako bude prebiehať ďalší celkový vývoj verejnej správy smerom k otvorenosti a vyššej transparentnosti smerom k občanom.

PodĎakovanie

Tento článok vznikol za podpory projektu VEGA č. 1/0246/17 s názvom: „Ked' pracovať nestačí: znásobená marginalita v slovenskej spoločnosti – sociálne a priestorové znevýhodnenie vo vzťahu k trhu práce“ a za podpory Grantu UK č. 293/2018 s názvom: „Participatívne prístupy pri mapovaní sociálne vylúčených lokalít na Slovensku“.

Literatúra

- ABBOT, J., CHAMBERS, R., DUNN, CH. 1998. Participatory GIS: opportunity or oxymoron? *PLA Notes*, 33, 27-33.
- Brno 2050. *Tvořte s námi město pro příští generace*. 2017. Magistrát města Brna. [online] [cit. 2018-12-03]. Dostupné na: <<https://brno2050.cz/strategie-pro-brno-2050/>>
- BROVELLI, M. A., MINGHINI, M., ZAMBONI, G. 2016. Public Participation in GIS via mobile applications. *ISPRS Journal of Photogrammetry and Remote Sensing*, 114, 306-315.
- DAVIDSON, J., BONDI, L., SMITH, M. 2007. *Emotional Geographies*. Aldershot, England, Great Britain: Ashgate Publishing.
- FELLMANN, J. D., GETIS, A., GETIS, J. 2003. *Human Geography. Landscapes of Human Activities*. New York: McGraw-Hill Higher Education.
- GHOSE, R., ELWOOD, S. 2003. Public Participation GIS and Local Political Context: Propositions and Research Directions. *URISA Journal*, 15, APA II, 17-24.
- GILFOYLE, I., THORPE, P. 2004. *Geographic information management in local government*. London: CRC Press, 10-35.

- HALL, S. 2011. *Peace and Freedom: The Civil Rights and Antiwar Movements of the 1960s*. University of Pennsylvania Press.
- HARVEY, F. 2008. *A Primer of GIS: Fundamental Geographic and Cartographic Concepts*. New York: The Guilford Press.
- JULLIET, A. 2014. *Participatory Urban Planning. Planning the city with and for its citizens*. Montréal: The Urban Ecology Centre.
- Prorozvoj, 2018. *Karlova Ves, Mestská časť Bratislavy, využitie pocitových máp od Prorozvoj s.r.o.* [online] [cit. 2018-12-05]. Dostupné na: <<https://www.zmapujobec.sk/1/prvy-priklad-na-slovensku-karlova-ves-vyuzila-pocitove-mapy/>>
- Komunitné centrum Kláštor v Rožňave, 2018. *Sekcia Aktuality: projekt Verejné priestory na živo*. [online] [cit. 2018-01-06]. Dostupné na: <<http://public.webmajster.net/kcklastor/>>
- KOREC, P., RUSNÁK, J. 2018. *Pristupy humánnej geografie - filozofia, teória a kontext*. Bratislava: Univerzita Komenského, Prírodovedecká fakulta, Katedra humánnej geografie a demografie.
- Manuál tvorby verejných priestranstiev mesta Prešov*, 2018. [online] Prešov: Architektonické štúdio Atrium, 265 p. [cit. 2018-12-02]. Dostupné na: <https://docs.wixstatic.com/ugd/51fa35_1e893d80fa1741d58cc50c606731f9da.pdf>
- Mapujobec.sk*, 2018. Komerčná služba vytvárania pocitových máp. [online] [cit. 2018-12-04]. Dostupné na: <<https://www.zmapujobec.sk/>>
- Metropolitní plán Prahy*, 2018. Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy. [online] [cit. 2018-12-03]. Dostupné na: <<https://plan.iprpraha.cz/cs/metropolitni-plan>>
- Odkazprestarostu.sk*, 2018 [online] [cit. 2018-12-04]. Dostupné na: <<https://www.odkazprestarostu.sk/>>
- PÁNEK, J., HRUBEŠ, M., KUBÁSEK, M., VALŮCH, J., ZAHUMENSKÁ, V. 2014. *GeoParticipace: Jak používat prostorové nástroje v rozhodování o lokalitách, ve kterých žijeme?* Olomouc: Palackého univerzita, Prírodovedecká fakulta, Katedra rozvojových a environmentálnych štúdií.
- PÁNEK, J., PÁSZTO, V., MAREK, L. 2017. Mapping Emotions: Spatial Distribution of Safety Perception in the City of Olomouc. In IVAN, I., SINGLETON, A., HORÁK, J., INSEKTOR, T. (eds.) *Lecture Notes in Geoinformation and cartography: The rise of big spatial data* (pp. 211-224). Ostrava: Springer International Publishing.
- PARKER, B. 2006. Constructing Community Through Maps? Power and Praxis in Community Mapping. Madison: University of Wisconsin. *The Professional Geographer*, 58 (4), 470-484.
- PERKINS, CH. 2007. Community Mapping. *The Cartographic Journal*, 44, 2, 127-137.
- PLÍHAL, V. 2013. *Participativní GIS v krajinném a územním plánování*. [Diplomová práca]. Brno: Mendelova univerzita, Fakulta lesnícka a drevárska.
- Pocitovemapy.cz*, 2018. [online] [cit. 2018-12-27]. Dostupné na: <<https://www.pocitovemapy.cz/>>
- Pocitovemapy.sk*, 2018. [online] [cit. 2018-12-27]. Dostupné na: <<https://www.pocitovemapy.sk/>>
- Pocitová mapa Bratislavy*, 2018. [online] [cit. 2018-12-27]. Dostupné na: <<https://www.pocitovamapa.sk/bratislava-2018/nahlad>>
- Pocitová mapa Zvolena*, 2018. [online] [cit. 2018-12-28]. Dostupné na: <<https://www.pocitovamapa.sk/zvolen-2018/nahlad>>
- Denník Korzár Prešov dňa 03.03.2018*, 2018. Prešovčania môžu vytvárať budúcu podobu mesta. [online] [cit. 2018-12-01]. Dostupné na: <https://presov.korzar.sme.sk/c/20774382/presovciana-mozu-vytvarat-buducu-podobu-mesta.html#storm_gallery_85577>
- SIEBER, R. 2006. Public Participation Geographic Information Systems: A Literature Review and Framework. *Annals of the Association of American Geographers*, 96 (3), 491-507.
- Transparency International Slovensko*. 2018. Rebríček 100 najväčších miest. [online] [cit. 2018-12-05]. Dostupné na: <<http://samosprava.transparency.sk/rankings/cities>>

- Televízia mesta Poprad. 2018. *Reportáž odvysielaná 23.03.2018: Pocitové mapy aj v Poprade*. [online] [cit. 2018-12-01]. Dostupné na: <<http://www.tvpoprad.sk/pocitove-mapy-aj-v-poprade/>>
- Televízia TA3, 2018. *Reportáž odvysielaná 03.04.2018: Pocitová mapa umožňuje ľuďom ovplyvniť podobu ich mesta*. [online] [cit. 2018-12-20]. Dostupné na: <<https://www.ta3.com/clanok/1125205/pocitova-mapa-umoznuje-ludom-ovplyvniť-podobu-ich-mesta.html>>
- WILSON, J. P., FOTHERINGHAM, A. S. (eds.) 2008. *The Handbook of Geographic Information Science*. Oxford: Blackwell Publishing.

Emotional maps and their application for managing public space in Slovak towns

Summary

The objective of our article is to analyse experience with the use of emotional maps in Slovakia. In our article we have tried to explain how emotional maps could be used in urban planning process in Slovakia. Nowadays, in developed countries the society lives dramatic and fast changes, citizens are more active and critical to problems of the society. There are new approaches which are involving people to the public management. In recent years, towns and cities have been changing dramatically. There is a high pressure on infrastructure due to increasing volume of traffic and higher demands of developers for new spaces for their building projects.

In Slovakia, dramatic changes have an increasing impact on the society. People are more interested in these changes and they want to know how public spaces of their towns will be look like. People have started to influence the process of public space management. In developed countries, the participatory mapping appeared in the 1970s. Emotional maps became as a one of many methods of participatory mapping. Emotional maps enable people to express feelings of public space into the map. Emotional maps could be used as a basic material for urban planning institutions or local offices. As we have experience mainly from countries abroad (for example, used in Prague and Brno from Czechia) or Prešov (the first example from Slovakia), emotional maps could be helpful for making new official manuals of making public space.

In our article we used two methodological approaches for our research. The first method utilised was the analysis of scientific literature and electronic information sources, mostly media. We found out that there is a lack of scientific literature on definition of emotional maps in geography. Emotional maps in geography are often mentioned in the literature about the participatory mapping. Project with emotional maps have been described in electronic media; television and web newspapers. In our research we have analysed projects of emotional maps. We had chosen two projects from Slovakia; pocitovemapy.sk and commercial product “Mapuj obec” (“Map your community”). We also had done a field research in Prague and small villages in the south of Slovakia, in one of the least developed area of the country. The second method was the synthesis of knowledge of literature, electronic media and our research.

The web project pocitovemapy.sk started in March 2018. Author of the project is an architect Michal Burák. He wanted to give people opportunity to express their opinions on public space because politicians are usually not interested in opinions of their citizens. Project pocitovemapy.sk started in Prešov. Using web project pocitovemapy.sk is free of charge. Nowadays (December 2018) 22 towns in Slova-

kia use the project. In Slovakia, there is also a commercial project “Mapuj obec” (“Map your community”) offered by the company Prorozvoj Ltd. which makes emotional maps on the order of anybody.

The added value of our article is the synthesis concerning experience of emotional maps. Emotional maps were used for the first time in Prešov into the official manual for making public space. Local self-government in Prešov sees many advantages of emotional maps; accuracy, cheaper and more user interesting than questionnaires. In Poprad or Košice, people have a great interest in making emotional maps. Emotional maps are still spreading in Slovakia. In our research we confirmed knowledge of scientific literature. Emotional maps are a stable part of participatory mapping and a part of modern local self-government.